

Neparametrické statistické testy a jejich SW podpora

L. Ličman, K. Langová, J. Zapletalová

**Ústav lékařské biofyziky,
LF UP Olomouc**

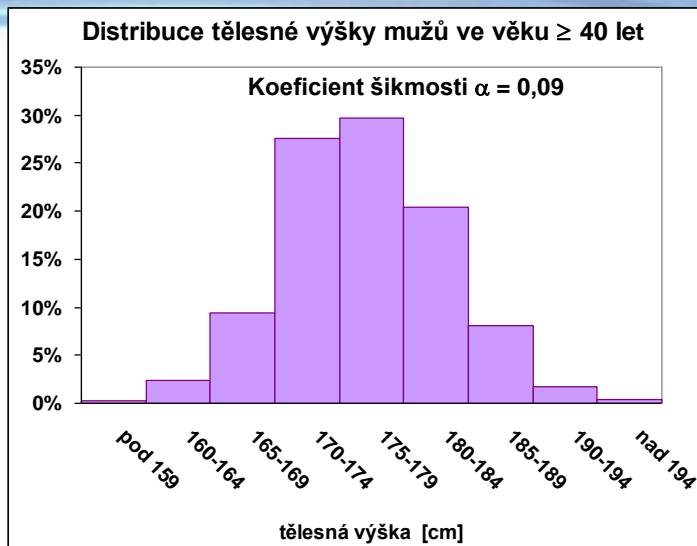
Neparametrické metody

- Pro analýzu dat, která nemají normální rozdělení
- Vhodné pro analýzu ordinálních dat
- Použití parametrů normálního rozdělení (průměr a rozptyl) není vhodné.
- Místo nich se používá medián a případně interkvartilové rozpětí (rozdíl mezi 3. a 1. kvartilem)
- Normalita dat se testuje testy normality (chí-kvadrát test dobré shody, Kolmogorov-Smirnov, Shapiro-Wilk, ...)
- Mnoho biomedicínských veličin nemá normální rozdělení (např. tělesná hmotnost)

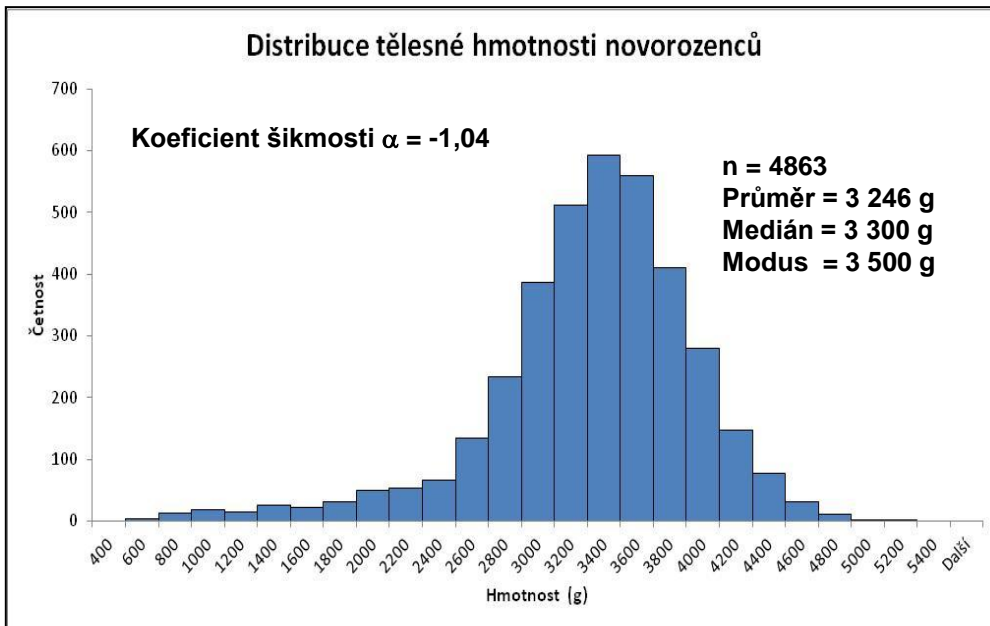
Příklady symetricky a asymetricky rozložených dat z našich klinických studií:

Symetrické rozložení

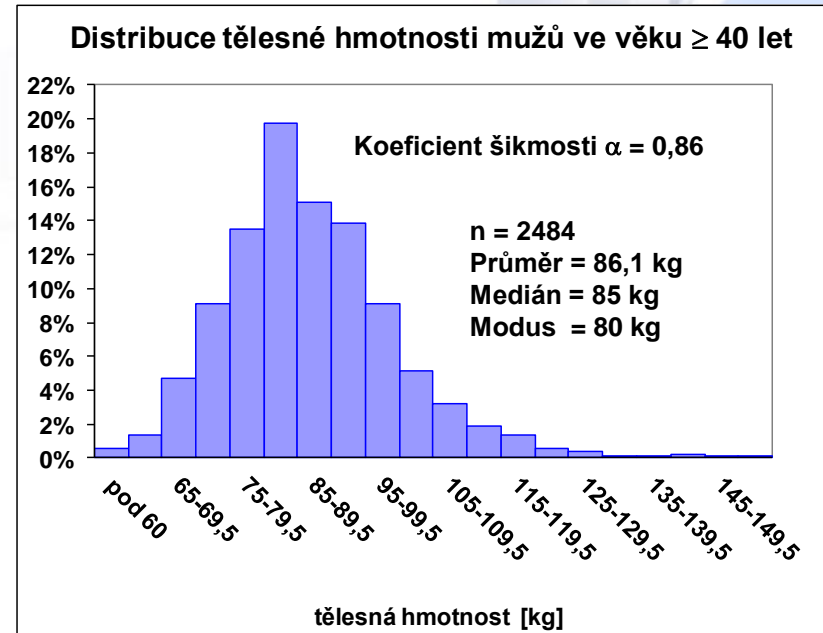

n = 2484
Průměr = 176,1 cm
Medián = 176 cm
Modus = 176 cm

Rozdělení zešikmené doleva

Rozdělení zešikmené doprava

SPSS

- IBM SPSS je standard ve statistickém zpracování dat
- Často používaný pro statistické zpracování dotazníků
- Velmi pohodlný ovládání testů pomocí formulářů
- Možnosti automatizace, je to i statistická platforma

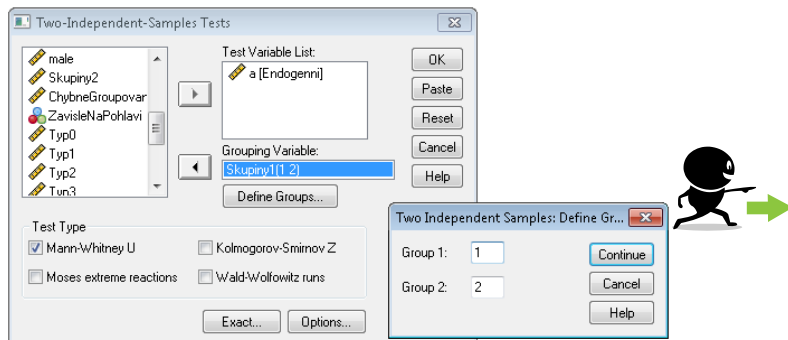

SPSS®

SPSS – Uživatelské ovládání

Uživatelské zadávání a výsledek neparametrického Mann-Whitney U-Testu

Output1 [Document1] - SPSS Viewer

File Edit View Data Transform Insert Format Analyze Graphs Utilities Window Help

Output

- Log
- NPar Tests
- Notes
- Active Dataset
- Mann-Whitney Test
- Title
- Ranks
- Test Statistics

```
/M-W= Endogenni BY Skupiny1(1 2)
/MISSING ANALYSIS.
```

→ NPar Tests

[DataSet1] C:\Users\libor\SPSSv15\pro_scripty.sav

Mann-Whitney Test

Ranks				
	Skupiny1	N	Mean Rank	Sum of Ranks
a	Prvni	12	6,50	78,00
	Druha	12	18,50	222,00
	Total	24		

Test Statistics ^b	
	a
Mann-Whitney U	,000
Wilcoxon W	78,000
Z	-4,188
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,000 ^a

a. Not corrected for ties.
b. Grouping Variable: Skupiny1

SPSS Processor is ready

Uživatelské ovládání-nevýhody

- Jsme závislí na autorech SW
- Musíme se „přizpůsobit“ jejich zadání a pojetí statistického testu
- Pokud potřebujeme výstup na míru našeho testu, přidat nějaký výsledek nebo kombinovat zároveň více testů, máme smůlu

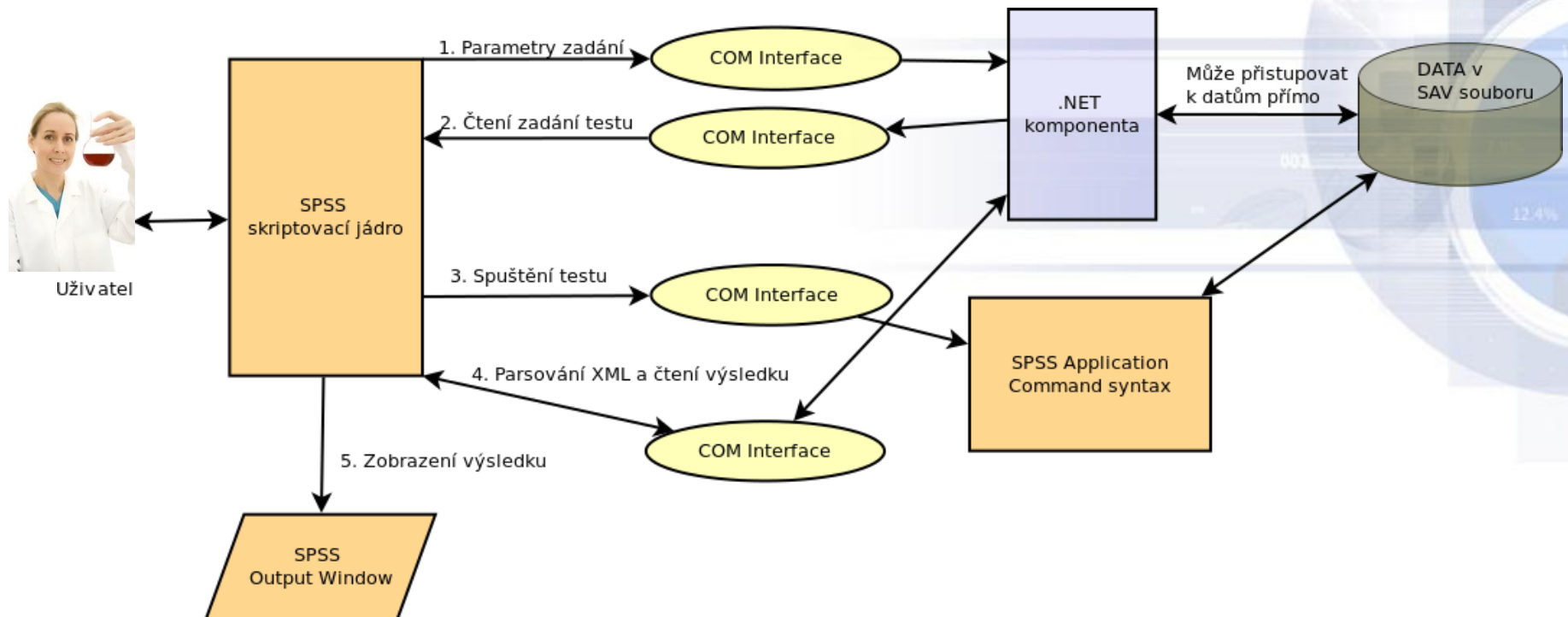
Programátorské ovládání softwaru

- **Výhodná specializace programátor a zároveň statistik**
- **V dnešní době se kombinuje data-mining se statistikou**
- **Programátorské ovládání jakéhokoliv SW umožňuje 100% využití jeho možností**

Nástroj pro automatizaci testování v SPSS

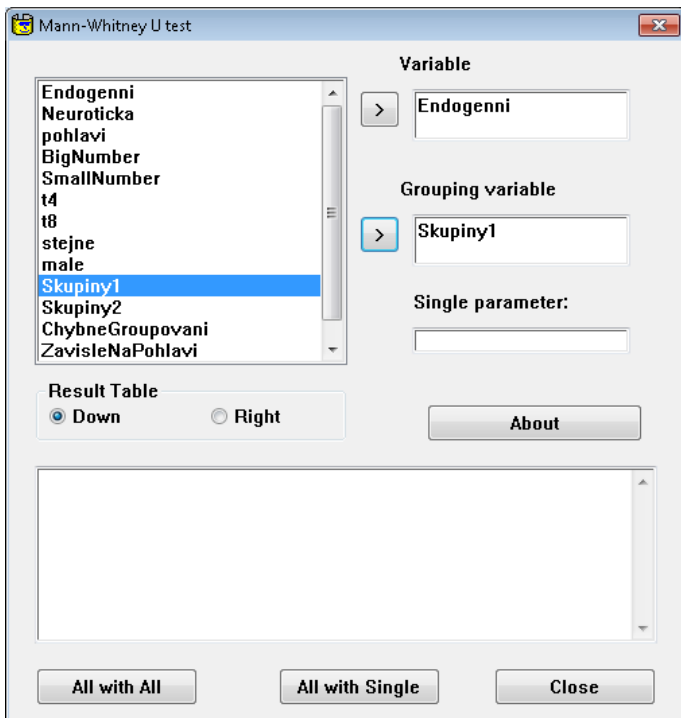
- Používá COM rozhraní
- Používá SPSS Command syntax language a SPSS macro language
- Vytvořen textový protokol pro zobrazení výsledků

Programátorské ovládání v praxi

- **Kruskal – Wallisův test s post hoc testy (Mann-Whitney) s Bonferroniho korekcí signifikance na míru konkrétním potřebám**

U test M:N (Endogenni:Skupiny1)

U Test Info	
Variable	Value
Endogenni	Endogenni
Grouping variable	Skupiny1
Grouping variable cases	3
Maximum number of tests	3

Case name	Variable Frequencies		
	Numeric Value	N	Percent(%)
Prvni	1	12	35,29
Druha	2	12	35,29
Třetí	3	10	29,41
Sum	Sum	34	100

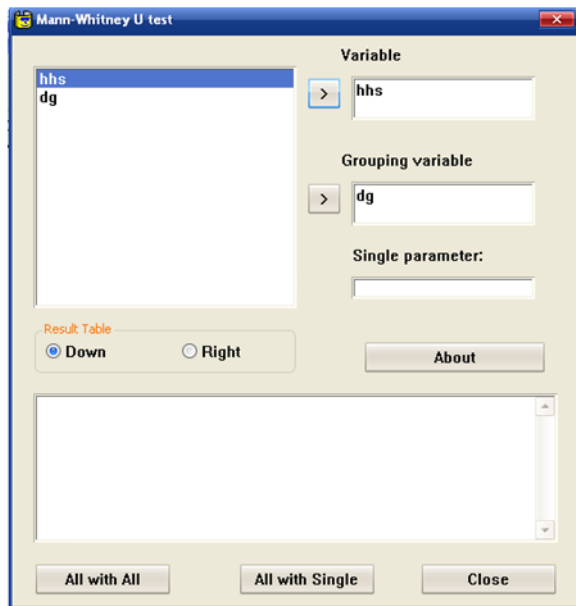
Kruskal-Wallis Statistics	
	Value
Kruskal-Wallis Chi-Square	22,763
Kruskal-Wallis Asymp. Syg.	<0.0001
Kruskal-Wallis df	2

Possibility	U Test Statistics				
	U	W	Z	Sign 2 tail	Bonferroni corr.
Prvni:Druha	0	78	-4,188	<0.0001	<0.0001
Prvni:Třetí	0	78	-3,995	<0.0001	,0002
Druha:Třetí	57	135	-,198	,843	1

Příklad využití

- Studie zabývající se dlouhodobým přežíváním Balgristovy jamky u pacientů s totální endoprotézou kyčle (ověření závislosti mezi předoperačním Harrisovým skóre a diagnózou)

Case name	Variable Frequencies		
	Numeric Value	N	Percent(%)
primární osteoartróza	1	35	26,72
úraz	2	16	12,21
dysplastická kyčel	3	74	56,49
zánět	4	6	4,58
Sum	Sum	131	100,00

	Kruskal-Wallis Statistics
	Value
Kruskal-Wallis Chi-Square	13,854
Kruskal-Wallis Asymp. Syg.	,003
Kruskal-Wallis df	3

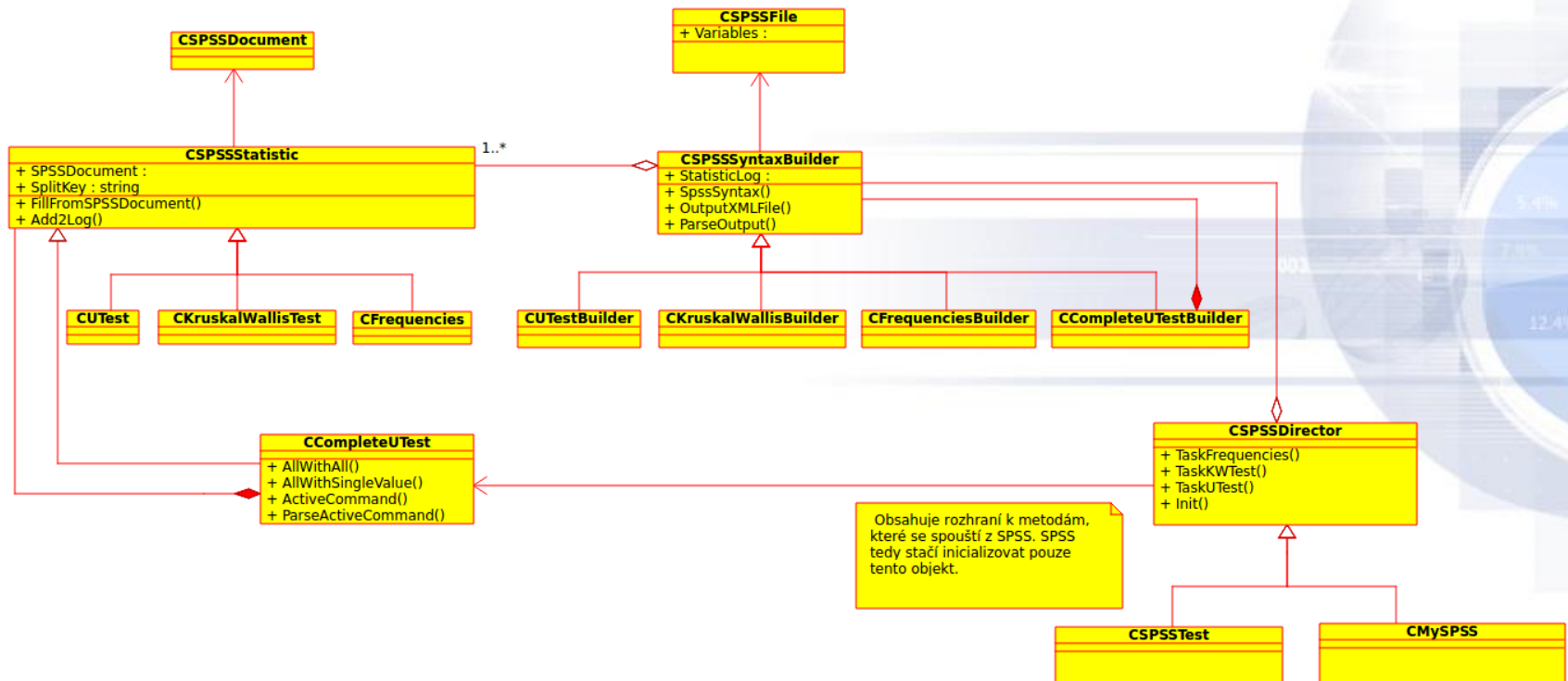
Possibility	U Test Statistics				
	U	W	Z	Sign 2 tail	Bonferroni corr.
primární osteoartróza:úraz	121,500	257,500	-3,237	,001	,007
primární osteoartróza:dysplastická kyčel	1156	3931	-,906	,365	1
primární osteoartróza:zánět	50,500	71,500	-2,022	,043	,259
úraz:dysplastická kyčel	315,500	451,500	-2,932	,003	,020
úraz:zánět	40,500	176,500	-,561	,575	1
dysplastická kyčel:zánět	128,500	149,500	-1,719	,086	,513

U test M:N (hhs:dg)

	U Test Info
	Value
Variable	hhs
Grouping variable	dg
Grouping variable cases	4
Maximum number of tests	6

- Použití OOP – jednoduché použití pro jakýkoli test
- Využití LINQ to XML pro parsování výsledků

Závěr

- **Podařilo se vytvořit komponentu, která je schopná vytvářet statistické testy v SPSS na míru řešeného problému**
- **Dá se jednoduše rozšiřovat pro další testy**
- **Může případně automaticky vytvářet SPSS soubory z různých zdrojů**
- **Může se kombinovat s R**

Závěr

- Děkuji za pozornost

